

Boter op het hoofd

15 maart 2016, door Michiel Osinga-Sanders

Dorpsgenoot Sikke Marinus ligt onder vuur en niet een beetje ook. Marinus is voorzitter van Opsterlands Belang, de grootste politieke partij in de gemeente. In de dorpsmedia – de beide dorpswebsites en de dorpskrant – is tot op heden niet over het onderwerp geschreven. Dat zal diverse redenen hebben. Marinus is zeer actief betrokken en betrokken geweest bij allerlei activiteiten in Beets. Hij heeft het dorp veel goed gedaan. De laatste tijd was hij bezig zich wat terug te trekken, ook uit de politieke schijnwerpers.

In het gisteren (14 maart) gepubliceerde integriteitsonderzoek van Berenschot dat de gemeente Opsterland heeft (leest: moest) laten uitvoeren komt Marinus er niet best uit. Ook burgemeester, wethouder(s) en een groot deel van de gemeenteraad krijgen de volle laag omdat zij, kort gezegd, hebben gefaald in hun controlerende rol.

Marinus heeft zich ingezet voor Springth, het bedrijf van zijn echtgenote. Op zich geen probleem, wel als hij raadslid is en het bedrijf bij de gemeente aanprijst en meerdere petten draagt. Marinus weigert al heel lang in te zien dat je als raadslid je zelfs de schijn van belangenverstrengeling moet vermijden. Marinus heeft te laat afstand genomen en dat breekt hem deze keer op.

Kip en klaar zou je denken. Niet dus want de meeste politieke collega's vonden het allemaal wel oké. Onderzoek door juristen bracht geen problemen aan het licht en je vraagt je op dat moment dan af wat de dubbele pet van Marinus rechtvaardigt. Het antwoord is nu bekend: niks.

Over de details wat mis is gegaan zal in de media genoeg worden geschreven. Wat iemand met ook maar een beetje realiteitszin niet zal ontkennen is dat de geloofwaardigheid in de politieke arena van Opsterland ernstig in het geding is.

Marinus heeft inmiddels als raadslid afscheid genomen. Zoals het heet omdat hij wilde minderen. Het is op zijn minst een afscheid met een nare bijmaak. De vraag of Marinus raadslid en voorzitter kan blijven van Opsterlands Belang is officieel nog niet beantwoord. Wil Opsterlands Belang de verkiezingen overleven dan lijkt het antwoord duidelijk: vermijd rotte eieren in de gelederen. Opsterlands Belang heeft die beslissing eerder ook al genomen door Dieko van der Harst te royeren. Berenschot is duidelijk: Marinus heeft de integriteitsregels met voeten getreden door volgens de Gemeentewet verboden handelingen te verrichten. Marinus heeft daarmee een doodszone begaan.

Het rapport gaat over méér dan alleen Marinus. Bijna de volledige politieke arena is onder de loep genomen en tegelijk is het ambtelijk apparaat doorgelicht.

Burgemeester Van Selm heeft diverse keren met Marinus gesproken over de dubbele petten. Het is de enige plus voor de burgemeester. Van Selm is ook op bezoek geweest bij Springth en dat was geen werkbezoek. Toen steeds meer seinen op rood gingen staan vond Van Selm onderzoek niet nodig. Ze werd er door haar wethouders en de gemeenteraad ook niet in gesteund. Commissaris van de Koning Jorritsma moest ingrijpen om burgemeester Van Selm ertoe te bewegen een onderzoek in te stellen. Het is maar de vraag of iets anders Van Selm tot deze beslissing had bewogen. Daar zag het immers niet naar uit. De burgemeester heeft niet voor niks gereedschap tot de beschikking om in te grijpen. Hier: de bevoegdheid om buiten de gemeenteraad en de wethouders om een integriteitsonderzoek te gelasten. Opvallend is dat dit aspect niet terug is te vinden in het integriteitsrapport. Het maakt dat de oordeelsvorming in het rapport over Van Selm – en die is niet positief – niet zorgvuldig is. Een andere belangrijke factor is dat Van Selm het rapport geheim wilde houden, nota bene een integriteitsrapport. Ook de burgemeester heeft moeite met het omgaan met integriteitsvraagstukken.

Wethouder Wietze Kooistra (CDA) ging over de deal met Springth en negeerde van meet af aan de dubbele petten van Marinus en dat is tot op de dag van vandaag niet anders. Anders gezegd: hij voelt geen behoefte integriteit te (h)erkennen. De positie van wethouder Kooistra is daarmee onhoudbaar. De kans dat hij wordt weggestuurd is echter niet bijster groot. Zoals hierna blijkt weten

raadsleden zich geen raad en hebben ze moeite hun (integriteits)positie te bepalen. Stuur dan maar eens iemand weg.

Het rapport belicht verder de integriteit in de hele gemeentelijke organisatie: politici en ambtenaren. Opsterland komt ook daar niet goed uit tevoorschijn met name politici krijgen de deksel op de neus.

Is de positie van wethouder Kooistra niet sterk; de overige wethouders zullen zich, net als hun partijgenoten in de gemeenteraad moeten bezinnen op hun rol. Politiek en integriteit gaan hand in hand. Wie het over integriteit heeft zegt bedoelt tegelijk transparantie. Wie integriteit veronachtzaamt is geen betere politicus. Op termijn gaat het niet zelden fout.

Er is veel onduidelijkheid over hoe regels moeten worden uitgelegd. Neem de doodszone die Marinus heeft begaan. Een gemeenteraadslid begaat een verboden handeling wanneer hij (kort gezegd en vrij vertaald) als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam is voor een ander die zaken doet met de gemeente (artikel 15, eerste lid, aanhef en onder c en d, van de Gemeentewet). Een raadslid die de wettekst naar de letter wil uitleggen moet beseffen dat hij de grens van integriteit opzoekt en deze al snel overschrijdt. Marinus heeft zich daaraan schuldig gemaakt maar uit het rapport staat ook met zoveel woorden dat Opsterlandse politici het allemaal niet zo duidelijk vinden. Vreemd, want in de Gedragscode integriteit bestuurders Opsterland staat voorgeschreven dat (de schijn van) belangenverstremming altijd vermeden dient te worden. Misschien moeten de Opsterlandse politici eens bij het lagere ambtenarenkorps te rade.

Want het lichtpunt in de organisatie zijn de (lagere) ambtenaren. Deze groep had de verhoudingen goed in het vizier en heeft terecht een serie signalen afgegeven. Hoe hoger deze signalen in de organisatie hoorden te komen hoe trager er werd gereageerd. Op hoog niveau is het dan ook misgegaan. Gevolg: verkeerde vragen aan de VNG en dus ook een antwoord dat niet helemaal klopte. Iets dat van meet af aan duidelijk had moeten zijn al was het om het volgende citaat uit het antwoord van de VNG: *"Ervan uitgaande dat het betrokken raadslid een reguliere baan vervult bij het bedrijf dat voor uw gemeente de Participatiewet uitvoert, betekent niet dat het raadslid is opgetreden als vertegenwoordiger of adviseur ten behoeve van dit bedrijf ter verkrijging van de betreffende overeenkomst tussen dit bedrijf en uw gemeente. Om die reden meen ik dat er geen sprake is van een verboden handeling zoals bedoeld in artikel 15 lid 1 onder c Gemeentewet."* Marinus had immers maanden achtereen Springth vertegenwoordigd en was adviseur van Springth. Daar had, ook achteraf beschouwd, geen enkele onduidelijkheid over hoeven te bestaan. Het is dan eind augustus 2015. De (politieke) kritiek op dit vraag-en-antwoordspel leidde tot ontkenning. Het antwoord van de VNG werd in de periode erop compleet misbruikt. Het suddert nog een paar maanden door tot januari 2016 wanneer de partijen BAS, Opsterlanders en FNV hard aan de bel trekken. Ook de VVD roert zich. Nog ziet Van Selm geen reden een integriteitsonderzoek te gelasten. Zeker is het niet – omdat het rapport er niks over zegt – maar het is niet ondenkbaar dat Jorritsma nattigheid voelde en dat (mede) de reden is geweest zich ermee te bemoeien, in ieder geval bedenkt Van Selm zich na inmenging van Jorritsma.

Ondergetekende en Sikke Marinus hebben samen in de redactie van dorpskrant De Nijs Beetster gezeten. Ondergetekende schreef onder het pseudoniem Rode kwast of onder eigen naam columns, Marinus was hoofdredacteur. En ik moet zeggen: een hele goede hoofdredacteur. Op een zeker ogenblik is de samenwerking geklapt omdat Rode kwast aan banden werd gelegd. Rode kwast had wel de vrijheid politieke partijen op de korrel te nemen, niet om over een heikele dorpsgebeurtenis te schrijven – en nee Opsterlanders, Rode kwast was geen verlengstuk van Marinus. Een kritisch columnist let op integriteit en niet alleen op die van hemzelf. Integriteit is meerdere keren in de redactie besproken, ook de verschillende petten die Sikke toentertijd op had en die naar mijn mening niet altijd verenigbaar waren. Ik hoor Sikke nog zeggen dat hij dat oplost door keuzes te maken welke pet hij dan opzet. Zo werkt het niet: of het kan geen kwaad of je kiest ervoor geen enkele pet op te zetten. Als politicus, zeker als raadslid, moet je koste wat het kost de schijn voorkomen, passen dus, en zeker geen twee of meer (politieke) petten dragen wat je vaker doet wat ook door Berenschot is gemeld.

Sikke, je hebt heel veel boter op je hoofd.

De reactie van Marinus, dat hij een andere kijk heeft op de huidige integriteitscrisis in Opsterland past in die lijn. Aan zijn houding van toen is niks veranderd getuige het integriteitsrapport. Als dat de maat moet zijn van bestuurders dan is dat zorgelijk. Het is vooral ook sneu omdat Sikke de beste bedoelingen heeft. Al ben je overtuigd van het algemeen belang, het moet wel eerlijk gaan. Het bedrijf Springth is op meerdere fronten bevoordeeld. Niet alleen omdat het via Marinus beschikte over kennis van de gemeentelijke organisatie maar ook omdat Springth via diezelfde Marinus – en dat is het meest kwalijke – beschikte over een formidabele kruiwagen die ook wel eens extra werd aangeduwd. De zorg hulpverleningsinstellingen die vorig jaar een contract met Opsterland zijn misgelopen zouden best wel eens, nu vaststaat dat de hun concurrent Springth ongeoorloofde steun heeft gehad, aan de deur van het gemeentehuis gaan morrelen.

www.beetsonline.nl